

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 — K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 — K.

Megjelent minden hétköznap este 9 órakor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Szent István-tér 1.
 Felelős szerkesztő: Baranyay Lajos.
 Egyes szám: 4 fillér.
 Hirdetés díjazásba szerinti.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Az egyházmegye t. papságához s híveihez!

Itt állunk a Sarlós-Boldogasszony előtt, melyet vasárnap előz meg s e vasárnapon szeretném, ha a t. papság a hívekkel együtt az Oltáriszentség kitételével mutatná be a szent misét s mielőtt a kaszához s a sarlóhoz nyul népünk, fel-emelné karjait az égre s kérné az Urat, hogy adjon nekünk békességet s adjon áldást, hogy aratásunk szerencsésen folyjon le.

Ezt kérni akarjuk, — kérni akarunk békét és kenyeret — kérni akarjuk e nagy javakat, mért úgy tapasztaljuk, hogy az ember rontani, harcolni tud, de teremteni nem tud, — tapasztaljuk, hogy gőgjében s önzésében fel tudja borítani, de nem tudja visszaállítani a békét, — hogy tud önteni ölmogyókat s vérpatakokat is tud fakasztani, de nem tud előteremteni egyetlen arany buzaszemet, egyetlen egy kalászt sem, hanem ezeket a nagy-nagy jókat mástól, Istentől kell vennie.

Dolgozó karokra s imádkozó szívekre van tehát szükségünk! Enélkül sem királyok, sem gyűlések s tanácskozások, sem hadseregek nem adják meg nekünk a békét, még kevésbé adnak kenyeret.

Ismernük ezt be s legyünk alázatosak. Ha alázatosak leszünk, akkor imádkozni is tudunk. S ugyan van-e az alázatnak — mondjuk — az ember s az egész emberiség meg-alázásának oly skálája, mint ez a világháború?! Mily gyönge nek s törekenynek bizonyult most minden, akár szüröny, akár kard, — akár trón, akár állam legyen az?! S mily megbizhatatlannak s alapjában hitványoknak mutatkozott be ember és jog, nemzetközi egyezmény és szövetségés s mily hazugnak a sok szép szó és frázis s mily szappanbuboréknak minden emberi eszmény? Hát mire legyünk most már büszkéek s mitől legyünk öntelték, ha nem saját nyomorúságunk s hitváynságunk érzésétől? Nos, és ez az elkapa-

tott ember azt gondolta magáról, hogy ő csinálja a világot s hogy szerinte alakul a nemzetek sorsa?

Nem, nem, a világot nem az ember alakítja, ahogy azt nem az ember teremtette, hanem a világ alakul s az ember ez alakulásban csak napszámos, aki a nagy világ-alakítónak a tervét vagy megértette s jól szolgálta, vagy mint legtöbbször gőgjében s képzelt minden tudásában föl nem értette s következőleg azután nagyképpuskódvé sügyetlenül köntárkodik bele. E rossz inaskodásnak mindannyiszor meg is adja az árát. Mert az Isten nem ver bittal, hanem sorssal, amint, hogy a világot sem építi ki márol-holnapra csodás benyulásokkal, hanem végtelen pórásra érészett, fejlődéssel s az irás szerint hagyja nőni a gázt s a buzát is egy-más mellett, de úgy, hogy napról-napraszemebetűnőbb lesz, hogy a gaz rossz s a buza jó s hogy a gázság nyomorultakká teszi a népet, az igazság pedig tolemen s boldogítja azokat.

Ezek a világháborúnak legfontosabb tanulságai. Azért nem is csoda, hogy végre is kifakadt é szenvedés hevében lelkünknek az az igénye, hogy magunkban ne bizakodjunk, hanem a minket bajainkból kiemelő s emberi méltó sorsra fölségítő Istenhez ragaszkodjunk!

Ez érületben boruljunk le július 1-én az Ur oltárai elé! Kérjük Istent, hogy adjon nekünk békét és kenyeret! Nem kérünk dicsőséget, hanem békességet, mert úgy látjuk, hogy a békesség több, mint a dicsőség. S nem kérünk gazdagságot s papirkoronákat, hanem kérünk buzakalász-koszorút, mert egy karaj kenyérnek több köze van az élethez, mint az összes koronának, bélyegnek s értékpapárnak!

Téessék ki július 1-én a vasárnapi szt. mise alatt minden templomban az ünnepi szt. mise előtt az Oltáriszent-

ség, — a szt. beszéd fejte ki felszólalásom gondolatait, a mise végén pedig imádkozunk öt Miatyánkot s öt Üdvözetet az Isten e két nagy adományáért, a békéért s a kenyérért, — imádkozunk azért, hogy a béke olajját küldje el nekünk s a különben is szerény termés buzakalász-koszoruját ne vegye el tőlünk; délután elimádkozzák

Jézus Szent-Szive litániáját, elmondják a felajánló imát Jézus Szent-Szivehez; valamint XV. Benedek pápa békeimáját és könyörögni fognak az aratás szerencsés befejezéséért.

Igy rendelkezem e cikk után, miután a körlevelet jul. elsejéig nem vehetnek kézhez.

Dr. Prohászka Ottokár
 megyéspüspök.

Négyszáz vak katona.

Mit fizettek ki eddig a társadalom adományából?

A Vakok Országos Intézetével szomszédos a Vak Katonák Otthona, mely eredetileg a világtalan gyermekék ovodájának épült. Rövidre a háború után az összes épületeket a vak katonák befogadására rendezték be. Külön szárnyépületben helyezték el a hat vak tisztet. A vak hadnagyok közül egyik gyógypedagógus lesz, hasonló sorsu társait fogja oktanni, a másik pedig református lelkésznek készül.

Az intézetben most összesen százhatvanhat vak katona van elhelyezve, míg kétszázhatvanhat már teljesen kiképezve újra a társadalom hasznos tagja. Visszaadják a háború legszerencsétlenebbjeinek az önbizalmat és az életben való boldogulás hitét. — A legnehezebbek az első hetek, amikor még egészen a kétségbeesés uralkodik a vak katonák lelkén.

Az intézetbe havonta tizenöt-tizenhat vak katonára érkezik. Az újonnan érkezőket először iskolai oktatásban részesítik. A nyolchónapos kurzuson megtanulnak írni és olvasni a vakok módszere szerint. Megtanulják a látókkal való levelezéshez szükséges írást. Utána a foglalkozásra való kiképzés következik, mesterséget tanulnak a vak katonák. A munka visszaadja az életnek ezeket az embereket.

Telefonkapcsolást, gépirást is tanulnak a vak katonák.

Megbízhatók, pontosak és sohasem tévednek, mert egész figyelmüket a munka köti le.

A vak katonák oktatásának költségeit egy évig a hadsereg viseli, azután pedig vagy a kihelyezesükről gondoskodnak, vagy a Hadigondozó hivatal továbbra is fizeti értük a költségeket. A társadalom jótékony adományából eddig mintegy három millió korona gyűlt össze a vak katonák számára.

szegnek kamatait arányosan felosztva negyedévenként kapják a már kihelyezett vak katonák. Tisztek negyedévenként 150 koronát, gyermek után 50 koronát, legénységi állományu vak katona negyedévenként 60 korona 94 fillért és minden gyermek után 10 korona 16 fillért kap. Eddig 25.000 koronát fizettek ki ilyen kamatosztalék címén. Ha a most rendelkezésre álló összeget felosztanák, úgy 5—5000 korona jutna egy vak katonára. Természetesen ennek az összegnek a felosztásáról most még nem lehet szó, mert nem tudni, hogy a háború befejezéséig hány vak katonáról kell majd gondoskodni. Az intézetből elbocsajtott vak katonák mesterségük üzéséhez szükséges szerszámot is kapnak és a kamatosztalékon felül természetesen a rokantnak megjáró törvényszerű illetéket is.

— A katonai hatóság nem bocsátja el addig kötelekéből

a megvakult katonákat, amíg irni-olvasni meg nem tanulnak és valamely mesterséget nem tudnak. A megvakult katonák hetven százaléka azelőtt földmives volt. Így magasabb képzettség-számba megy az ő ipari kitanításuk s az nem könnyű munka. Többen zenei oktatásban is részesülnek. De a legjövendmezőbb számukra a csepeli tölténygyárban való alkalmaztatásuk.

Az iskolaszék szabályrendelete.

A Fejérmegyei Napló megírta, hogy az iskolaszéknek a községi iskolák igazgatásáról és szolgálati viszonyairól alkotott szabályrendeletét a miniszter visszaküldte azzal a megjegyzéssel, hogy szabályrendeletet csak a törvényhatóságnak van joga készíteni, így tehát a felterjesztett szabályrendeletet érdemileg tárgyalás alá sem veheti. A szabályrendeletben a különböző vallásfelekezetek hitoktatóinak fegyelmi és tanítási módjára vonatkozó pontokat a Fejérmegyei Napló szóváltotta s azt írta, hogy minden vallás hitoktatóinak fegyelmi hatósága csak a saját egyházi hatósága lehet, s hogy nem lehet az igazgatóság hatáskörébe utalni annak elbírálását, hogy mit

tanítanak hittanból. E cikkre Szirbek József felügyelő igazgató, mint a szabályrendelet alkotásában egyik részvevő, hosszabb válaszcikkkel küldött a dolog megvilágítására. A válasziró egy hivatalbeli egyévtől a cikkre mögött. Olyan valakit, akit tendenciázás vezetett a megírásban és a ki- nek a tantestület érdekei ellen intézett irasat (szó szerint a válaszcikk szerint) már ismerik. E feltervés vonul végig az egész válasszon.

Kijelentjük, hogy ez teljesen tévedés és egyáltalában nem az a valaki írta, akire a válasziró gondol. Hogy a cikk megírója honnan, kitől és minő gyorsasággal szerezte meg meg adatait, az mint rendszeren, úgy most sem tartozik a dolog érdemére és egyáltalában nem a közönségre. Csak arról lehet szó, hogy a felelített adatok valók, vagy tévesek. Ha tévesek, úgy akkor mindenkor helyt adunk azok kikorrigálására. E kijelentések után természetesen elcsenek a válaszcikknek azok a részei, amelyek a vélt cikkíróra alludódnak, annak tendenciázását stb. emlegetik. E részek elhagyásával — mivel azok tévedésen alapulnak — a felügyelő igazgató cikke a következő:

A kir. tanfelügyelőség sürgetésére az Iskolaszék megbizta dr. Kulth Józsefet, Iskolaszéki

elnököt és Szirbek József felügyelő igazgatót, hogy a székesfehérvári községi iskola igazgatásáról és szolgálati viszonyairól a mai állapotoknak megfelelő szabályrendelet tervezetét készítsen.

A javaslat elkészült. Az elnök a tárgyalásokba bevonta Schaller Floris kir. tanfelügyelőt is s az a megbeszéléseken többször megjelent, sőt a már kész tervezet is magával vitte, hogy azt ott-hon jóból áttanulmányozza arra, ha még valami észrevétel volna, megjegyzéseit megtéhesse.

A javaslat, amely a székesfehérvári különleges városi viszonyokat az érvényben lévő népokt. törvény és az ország összes kis- és nagyközségei részére kiadott általános miniszteri utasítások és rendelkezések keretében úgy igyekezett beállítani, hogy semmiféle hatóság vagy testület hatáskörét és jogát ne csorbítsa, a kir. tanfelügyelő teljes helyesléssel és hozzájárulással került az iskolaszék elé.

Az iszk. elnök, a felügy. igazgató és a kir. tanfelügyelő véleménye közt egyedül csak a felterjesztés módjára nézve volt eltérés. Az első kettő álláspontja az volt, hogy a szabályrendeletet az iskolaszéknek előbb a közgyűlés elé kell vinni s azt mint a közgyűlés által alkotott szabályrendeletet, lehet csak a közözt. miniszteriumba felterjeszteni. A kir. tanfelügyelőnek ellenben az volt a véleménye, hogy ez a szabályrendelet, amely a vagyoni jogi viszonyokat nem érinti s kizárólag ügykezelési ügyekkel foglalkozik és majdnem egyedül a felügyelő igazgató és az igazgató tanítók közti

viszonyt szabályozza, nem tartozik a közgyűlés elé, hanem azt az iskolaszék elfogadása után a kir. tanfelügyelőség után kell felterjeszteni a miniszterhez.

Az iskolaszék népes ülésében a szabályrendelet tervezetét csekély módosítással egyhangulag magáévé tette.

A felterjesztés módját illetőleg azonban a kétértelmű vélemény az iskolaszékben is hosszabb vitát okozott. Minthogy azonban az iskolaszéknek jogász tagjai arra való tekintettel, hogy a közgyűlés a tanítók ítélményeit egy már jóváhagyott szabályrendeletben megállapította s így ebben a szabályrendeletben anyagiakról nincs szó, amely a közgyűlés határozatát igényelné, a kir. tanfelügyelő álláspontját fogadta el, az iskolaszék is ily értelemben határozott.

Szó sem lehet tehát itt a közgyűlés szándékos megkerüléséről és jogának bíborlásáról.

S ha most a miniszter a szabályrendeletet azzal a megjegyzéssel küldte vissza, hogy szabályrendeletet csak a közgyűlés alkothat, valami nagy blamázs igazán nem érte az iskolaszéket. Nap-nap után megtörténik, hogy a miniszter itt vagy egyebet nem hagy jóvá valamit, vagy hogy illetéktelenség miatt küldi vissza a törvényhatóságok vagy egyéb testületek határozatait anélkül, hogy emiatt kiesenék a világ feleke. A miniszter egyszerűen azoknak adott igazat, akik előbb a közgyűlés elé akarták vinni a dolgot.

A cikk azt mondja továbbá, hogy a szabályrendeletnek most

TARCA.

Magyar emlékek Belgrádban.

Írta: Rexa Dezso.

Belgrád, 1917. június 20.

Ha énnekem három évvel ezelőtt valaki azt mondta volna, hogy én egyszer életemben katonaruhában, Belgrádban, egy török katonatisztalattal magyarul fogok beszélni, azt azonnal ajánlottam volna kedves barátom dr. Mészöly Jóska, körházigazgató szives figyelmébe azzal, hogy erre az emberre igen nagyon ügyázzatok, mert ekkora bolond még nem volt a körházatokban!

Es ime, mint valóságos m. kir. honvéd hadapródjelölt őrmester a belgrádi Terazijén sétálok Mehemed Riza bey barátommal, aki az ottmian császári hadsereg vitéz hadnagyja, aki az általam nagyon irigyelt török vasfelhordat Bagdad körül szerezte és aki karját karomba öltve gyönyörű magyarsággal, de a törököt jellemző fájdalommal felhangon beszél, sőt néha énekel, éneklit a kedvenc nótáját, amelyet egyszer Bercsenyi Miklós írt és kezdődik úgy, hogy:

Ne higgy magyar a németnek... és végződik:

Nincsen bennem semmi virtus, Verje meg a Jézus Krisztus!

Igen, a kedves Riza bey pompás magyar beszédében gyönyörködöm a régi Nándorfejérvár aszfaltos,

makadámos, nagy macskaféjjel kirakott utcáin én — a katoná.

• Sohase higgyen az ember valaminek a lehetetlenségében. Az ég alatt nincs lehetetlenség. Talán vannak pillanatok, amikor régen besüppedt sirtárkból kiszállnak a manók a Mib királyt apja, a nagyok emberen, akik egy percre alatt negyvenszer repülnek körül a földet, ahogy Avon édes hattyuja írja a *Szentivánéji álomban*, és azok röptükben mindenféle csalafinta fogással rákapják az embereket soha nem álmodott, el nem képzelt dolgokra és orruknál fogva viszik helyekre, amelyeket soha sem láttak, ahová képzeletük szárnyán sem tudtak eljutni és ott olyan helyzetekbe juttatják őket, a melyenkről sejtelmünk sem volt.

Itt nem ez a Belgrád — ma. Történelmi emlékü város, magyar történelmi emlék nélkül, a multiról nekünk csak a történelem beszél, a város makacsul hallgat. Török emlék sok van, de magyar — azaz most van magyar emlék doszlig. A Duna partján egy temető, közepén egy obeliszk, a melyikbe nem helyezték még be a márvány táblát.

Mi is lenne a márványtáblára felírva? Talán ilyesformán:

Itt nyugszik körülbelül ezer magyar bakagyerek, csupa hős, — egy kicső nemzet szemefénye valamennyi. Ki sirtája őket? Otthon a szüle, testvér, gyermek, hitves, szerető barát és itt a sziron a láthatatlan magyar Génusz. Elcsenek, mert ki volt mondva rólok a végre: Aldozzatok életekkel a

hazáért és menjetek neki a Saborná ulicának, a melyen egy szerb úteg áll, amelyik ontja reátok a halált és sörpörjétek el azt a rengeteg nehéz tüzetokádó halálszörót — és csináljátok utat a megöttek javendőknek! És ők megtették — meghaltak és most jelennek sirtárkban, itt sábnak a z-csöcséges feltámadásig!

Körülbelül ilyesmii hiányzik arról az obeliszkről, ami ha most még kézik is az odakerüléssel, de mi, akik időnként elmegyünk oda, mindig ezt olvassuk le arról a hallgatagságra kárhoztatott gránit körül:

Es még milyen magyar emlékek veszik körül azt a burjánnal benőtt temetőt? Egnek meredd odvas falak, amelyek repedésein, ajtó és ablaküregén át látni a déli kajsiz izzó egének azurját, amelyiken át özönlik az a sárge, tüzes napsugár, mely éget; amelyeken egy-egy lángnyelv othagyta komor, sötét nyomát, amelynek tetején már kiserkedt a fü; s amelynek aljában halomban hever a téglá, a kő és annyi szerencsétlen család nyugalma, boldogsága — és élete.

Azok a szerencsétlenek, akik ithagyták azt a házat, amelyről csak é düledező fal maradt hirmondóul, talán békés, csendes, jólelkű emberek voltak, akik szerettel néztek át a Dunának a túlsó partjára, ahol a magyar Kánaán dús földje mosolygott feléjük és soha sem gondoltak azzal, hogy e buja messzeséget hozzá kellene kapcsolni az ő elmaradott, sziklás, bércecs földjükhöz. Talán ők lettek

volna az első, akik a népboldogító szerepében ágáló népboldon ditók kezéből kiűnk vala azt a retentő tollat, amellyel átírták a nagy szót: hat előre!

Es most ők földönfutók honjában nőmerek bántottak a z a föld, amelyben éltek — rom, kőhalom és hamu. Honvédtüzekek dolgoztak itt.

Az egyik ház romjai között még egy pianinót láttam. Szegény pianinó! Két esztendeje, paskolja az eső, sűti a nap, hurjál már régen megpattantak, billentyűin a csont borítások felemelkedtek és alattuk a fa patyolatfehér. Vajjon megjelenik-e a szerb nemzeti érzés szelleme a kiserített óráján, hogy egy fájdalmas det lopjon ki a hangszervázból? Már nem énekel a régi dicsőségéről, Rhez Mihajloról, meg a szép Karica Ljubicáról, meg a szerb erőrl, a melyet nem lehet megtörni. Arról énekel talán, hogy megverte az Isten a Szent Száva országát, elvette az esztét az ő okosainak és azt hitték azok, hogy miifdenki, aki kicsi, már Dávid, aki teteríti a Góliátot. Már nem énekel örömet, felzokog az éneke, ha végig néz azon, amit a pianinó körül.

Ez a ház is, amelyikben lakom, félig rom. A honvédtüzekek egy gránátjának a szele intézte el a sorsát. A szomszéd házat az a gránát rommá tette, ennek pedig csak a felét sörpötte el a légnyomása. De hogyan? Derék, vastag gerendái a fedélszerkezetnek úgy el vannak törve, mint a mai

csak egy pontját akarja megemlíteni.

A kérdéses pont így szól: „A szabályrendeletnek egyik pontja azt tartalmazza, hogy a különböző vallásfelekezetek hitoktatói fegyelmi ügyekben a felügyelő igazgató hatósága alá tartozzanak.” Hát kérem, ez egyszerűen valótlan.

A szabályrendelet készítői és az azt felfüggető iskolások egyaránt tisztában van azokkal, hogy fegyelmi ügyekben a hitoktatás sőt még a tanítás sem tartoznak a felügyelő igazgató, sőt még az iskolászék hatósága alá sem, hanem a tanítók a közg. bizottság, a hitoktatók a pedig saját egyházközségük alá.

De hát mit is foglal magában erre nézve a szabályrendelet? Se többet, se kevesebbet, mint a következőket: „Ezenfelül a leendő (t. i. a felügyelő igazgató) a különféle vallásfelekezetek hitoktatóit is, hogy óráikat pontosan megtartsák s hogy óráikon mással mint hitoktatással, ne foglalkozzanak.

Hol van ebben arról szó, hogy a hitoktató fegyelmi ügyét a felügyelő igazgató hatósága alá tartozzanak. Vagy talán az iskolászék azt sem ellenőriztetheti, hogy a város által fizetett hitoktatók megjelennek-e a hitáni órákon vagy sem?

Hogy az illető hitoktatók aztán a hitáni órákon mit, milyen tanterv és módszer mellett tanítanak, ahhoz már igazán nincs köze sem felügyelő igazgátónak, sem az iskolászéknek. De ebbe nem is avatkozott bele eddig senki sem s nem is fog beleavatkozni a jövőben sem.

Annak igazolására, hogy az

gyufaszálak, amikor egyszer megpróbáltuk, hogy vajon meggyulad-e? A butort — amint beszéltek — forgáccsá aprították. A tétőt beszakította, a padlót felszaggatta. Elszakánaként, amikor abban a szobában, amiben a négy órák megtörténtek a város — én iróasztalomnál írok, hallom amint a falról zuhan le a vakolat. Olyan kisergetiesen zúg utánna az a kopóto hang.

Pedig igazán kár volt ide találnia annak a gránátnak: Jóravaló háznépeim jámbor emberek. A gazdám cseh, a felesége svájci, a leányuk — egy szerb százas felesége — csak németül olvas... De hát az a részcsóbb szálló folyó nem tudhatta — hol álljon meg. kit hogyan találjon meg? És ma szenved az is, aki nem érdemelte meg.

A bal szomszédomban van egy kis palota. Nem néhez belelátom, — az egész homlokzata hiányzik. Az utcai része egy szalon volt, szép jónoszlópok tartották a közepén a menyezettel, vörös selyem kárpit takarta a falait, ajtaja fehérre volt fényezve, arannyal ékítve. Gyönyörű kristály kilyüncse — mikor lányulaz a nap sokszínre váltja fel annak sárgáját.

Gyönyörű kis otthon lehetett az ott, talán egy boldog család zavarlanul élvezte egymás szeretetét. Belemerült abba az isteni gyönyörűségbe, amit családi együttélésnek neveznek. Ott kedves barátok kopogtak be az ajtón, hozták magukkal szeretetet, félt,

iskolászéknek csakugyan jogavan a hitoktatókat fent előadott szempontból ellenőrizni, a múltból egy példával is szolgálhatok.

Még a 80-as években történt, hogy az egyik felekezet hitoktatója az iskolászék felszólítása dacára sem tartotta a hitáni órákat a közs. el. iskolában, hanem saját lakásán. Illetve a felekezet iskolájában. (Akkor még az ág. ev. és a gör. kel. vallásközségnek is volt iskolája.) Az iskolászék éppen azért, mert ily módon meg volt fosztva az ellenőrzés lehetőségétől, a hitoktatói díj kiutalását megtagadta s az illető hitoktatót arra az évre fellebbezése ellenére sem kapott díjat a hitoktatásért. Ezeket tartottam szükségesnek a nygközönség előtt elmondani, hogy tisztán lásson a a fölvetett kérdésben.

HIREK.

— Kinevezés. Öfelsége a kereskedelmi miniszter előterjesztésére Keller Izsó műszaki tanácsost műszaki főtanácsosá nevezte ki. A műszaki főtanácsos hűt év óta vezeti a székesfehérvári államépítészeti hivatalt s ez idő alatt Fejérvármegye utjainak kiépítésével kiváló érdemeket szerzett. A kinevezés 33 évi állami szolgálat juttalma, s arra nagy szakutadása tette méltóvá Keller Izsó főtanácsost.

— Prímicia. Sziklai Jenő szent Benedek rendű középiskolai tanár, ujmisés áldozópap június 28 án tartja első szent miséjét a szent Ferenc rend templomában. Az új mise délelőtt 10 óra kor lesz. A manuaktori tisztiséget Mátrai Bernardin, a rend ház főnöke tölti be.

kacajt. Ott fényes társaság gyűlt össze, szép hölgyek a ruhakészítés művészetének mestereinek reme keiben és frakkos urak kikén elcsilingeltek a fényes, színes rendetlek. Es ottthon volt a délután volt a képzés a szobában zongora előtt, azon játszották a klasszikusokat, divatos keringőket és fájó nemzeti dalokat... És ma? Kőbor macska máskál romjai között és a sápadt holdugár — s a szép hölgyek s a komoly urak, a kedves húsvok — ki itt, ki ott — emlékezik arra az időre, amikor — nem járt még a „svába” — mint ur az utcájukon.

Es ezzel a kis palotával szemben van a szerb tudományos akadémia emeletes háza. Vagy harminc ablaka van, de ép körülük, ha bárom. Homlokzatán tüszentette egy srápnel — rettetetes, hogy mit csinált vele. Egy kissé feljebb az impozáns Moszkva szálló mellett — (ez a szálló Belgrád legmagasabb háza, annak a telejéről figyelték szerb meg francia tüzerek a mi útgeinket — de leszedték onnan az ípséket!) áll egy két emeletes gyönyörű palota négy fala — a belet megemésztette egy gránát. Egy fértizist barátom mutatta nekem.

— Ez az én jelkemen szárad. — mondta. — A „Moszkvát” akartam eltalálni, aztán ide ment. Kiváncsi voltam, mi lesz vele. Beirányítottam az ágyut — elsőtöttem, aztán jó triédi binoclimmal néztem a hajást... Ezt a jám.

— A bodajki választás. Gróf Zichy Aladár miniszterterő történt kinevezése alkalmából lemondott a bodajki mandátumáról. Az állandó választmány az új választás előkészítése ügyében júni. 30-án a vármegyeházán értekezletet tart. Tervezetesen újból gróf Zichy Aladár fogják megválasztani képviselőnek.

— Személyi hír. Dr. Saára Gyula polgármester két napra eltávozott s ez idő alatti a hivatal a polgármesterhelyettes vezeti.

— Új doktor. Krentz József posta és távirófőtiszt, beosztva a budapesti igazgatóságához, letette az államudományi doktorátus. Ünnepeyes felavatása most szombaton lesz.

— Paritás a Signum Laudisnál. Öfelsége elrendelte, hogy a katonai érdemérmekre a saját domborművi arcképe kerüljön. A Signum Laudis kétféle nagyságban fog készülni; a nagyobb a legfelső dícsérő elismerés, a kisebb a királyi legfelső dícsérő elismerés jele lesz. Ujtítás lesz még az, hogy míg eddig az érdemek csak az osztrák császári korona volt, ezután az érdemek a magyar szent korona és az osztrák császári korona fogja díszíteni a vezértőlgykoszoruval áttónva.

— Jótékonyaság. Özv. gr. Nádasdy Tamásné 5000 koronát adományozott a vespéremi hadiárvaotthon javára.

— Erdőégés Guttamasiban. Szombat délelőtt a községi legelő szelén a száraz fü ismeretlen okból kigyulladt s a tűz átharapódzott gróf Pappenheim Szigfried erdejébe, s abból mintegy három holdnyi leégett; a lakoságnak földhányással sikerült a tüzet lokalizálni.

bort találtam el a Moszkva helyett...

— No hallod, — mondtam rá — és mit szóltál, mikor bebizonyosodott a szobád, hogy ilyen fuser hűvös vagy?

Hát mit? Azt mondtam, amit az egyszerű suszter, aki a papucsat az ínas után dobta, de a feleségét találta el. Az is csak annyit mondott, hogy — így is jól van!

Es vállalt vont. Es még egy szép magyar emlek készült itt lassacskán Régebben kezdtek el és mi folytatjuk. Csinálunk magyarul egy szerb antológiát. A szerb költők és prózairók munkáit állítjuk át magyarra, hogy ha innen haza jövőnk legyen egy kötet belgrádi emléke a magyar litteratúrának is. Itt van egy vers, amit Andor Gyula kollégám lefordított.

Strofaik a címe és Ducsics Jovan írta: Ezek a halk dalok, miket a bú beányal Visszhanglik ki nem mondott szavaknak. El nem sirt könnyek, küzdes a meddő vággyal.

Melyek a szív legrejtékén fakadnak. Mély alkonyon, ha utunk véget ér már. Imbolyg a sápadt nap még elhalóban. És énekel: mint bágyadt, tépett szőlőt A szelben, az ágak közt és a tóban.

Ekkor szivedbe vág, — mit rég felejtél — A hajdalom, bus órák néma vádja. Nem sirsz, pedig zokogni úgy szeretnél Oh — ha valaki a szivedbe látna...

Hamarjában több belgrádi magyar... gyt...

— A cigányok megrendszabályozása. A kormány még a múlt évben adott ki rendeletet s az a közbiztonság megrendszabályozását célolta. Megnevezett nemek az állandó tartozékosági helyről való távoztást, s ezzel a közbiztonságot akarták előmozdítani. A rendeletnek azonban a gyakorlatban édes kevés haszna lett. A kőbor cigányok ma is ép oly veszedelmei a közbiztonságnak, mint azelőtt. E ürthetetlen helyzetet végre radikálisán segítenek. Legközlebb új rendelet lép életbe s az a legszigorúbb intézkedéseket fogja tartalmazni a cigányok köborlása ellen.

— A sertések legeltetése. A háború alatt a nagy szárazság idején rettentőesen neder probléma a gazdák előtt az, hogy a rekvirálások után miként tartsák fenn sertésállományukat. A szemes gabona elérvékülék s az állatok az elpusztulás veszedelemének vannak kitéve. Valaki fölvetelte az eszmét, hogy mennyire okos volna, ha a sertéseket az aratás után a tarlóra hajtánák. Az elhullott szemekből szépen megélhetnének. Csak megfelelő ellenőrzés alatt feltehessenek. Ezt az eszmét melegen ajánljuk a fehérvári Gazdakör szives figyelmébe.

— Halálozás. Németh János Vendelutcai lakos hosszas betegség után életének 70. évében elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órákor lesz.

— Vázsonyi a munkapártról. A munkapárt addig ingerelte Vázsonyit, míg elfogyott a türelme s kipakkolt, megmondta az igazat. Így mondta meg:

— Ez a zsidó pénzen, rituális vérvádra összeverődött társaság! Ezután kis ideig szórakozottan hallgatta, mit mondanak neki, aztán újból kifakadt:

— Zsidó pénzen verődtek össze — rituális vérvádra!

Mi csak azt tessük hozzá, hogy a munkapárt titkos történelét, érkölcsitelen születesének históriáját és minden pernicáját megmutasson Vázsonyi korszak. Gazdakör csak vissza a kére utolsó efvire.

— A bicskel vöröskereszt egylet gróf Bathányi Gyuláné védnökségével az országos magyar vöröskereszt-egylet javára f. hó 29 én, kabaré előadást rendez. Másora a következő: Előképek, a) Csodajelenet. b) Fantasia. Szép éjszó: lma. Szavajja Schubert Baby, Magyar népdalok. Énekl Juhay Józsei. Gábor Andorf: A gáhr. Előadják Freud Baby és Kiss Gyula Magyar táncok. Lejti hat bicskelkei lány. Monolog. Előadják Grünfeld Ilonka. Dalok. a) Zsuzsikából, b) az Eredesnéből. Énekl König Annuska, zongorán kíséri Schwarz Erzsike. Juhay József: Énekes magajelenet. Előadják a szerző Műsoron kívüli szám. Gábor Andorf: a) ba-ba-ba-ba. Előadják Fantusz Irénke és Kiss Gyula.

— Az előállat árának csökkenése. A nagy szárazság folytán előállott takarmányhiány már is mutatja hatásait az eladásra kerülő előállatok árának csökkenésében. A gazda kénytelen ugyanez állatjait eladni, mert nem bírja őket takarmányozni s előre látja, hogy a nagy szárazság folytán ez a jövő telre még nehezebb lesz a takarmányhiányt, burgonyát, répát árpa sily hiánya miatt. Azért siet most eladni állatjait abban a remény

ben, hogy most még a régi jó magas áron adhat tul rajtuk. Azonban a marhakereskedők is iparkodnak kihasználni a helyzetet s egy-egy jobb darabért 500—1000 koronával kevesebbet fizetnek, mint a tél folyamán. Ezek után csak arra vagyunk kíváncsiak, miért emelkedik mégis a hőmérő biztonságával a magasba a husnak az ára is s hogy miért kell a marhahajcsároknak is belépniök a hadimilliomosok sorába?

Elfogott edénytolvajok. A vasárnapi országos vásáron több tagból álló tolvajbandát sikerült elfogni Vass János és Tóth János csendőralőrmeistereknek. Szutina Istvánné tolnamegyei asszony volt a főcinkos, Klein Mór székeséhvéri edénykereskedőtől lopott árakat. A nyomozásban kitűnő alőrmeistereknek egy-kettőre sikerült a tettes többi lopásait kinyomozni s megállapították, hogy még valami öt helyen követelt el lopást. A tolvaj asszonyt letartóztatták.

Rövid hírek.
Értesítés. F. hó 29 én, szent Péter s Pál ünnepén a maroshegyi kápolnában 8 órakor szent mise lesz.

Megszökött rabok. A királyi törvényház fogházából tegnap reggel Balázs István és Vairéb Zsigmond rabok megszöktek. Kabát nélküli rabnadrágban oldottak kerekéket.

Lovakat loptak Holzer István Báránd-pusztai földbirtokostól az éjjel két pejlovat F. jelzéssel elloptak. A csendőrség széleskörű nyomozást indított.

A szülők figyelmébe. Szives tudomására hozzuk az érdeklődő szülőknek vagy, akik gyermekeiket a gimnázium, real, vagy a polgári iskola első osztályába óhajják beírni, azok részére a jun. és aug. hónapokban — tekintettel a hadi tanév csoknavollára — *középiskolai előkészítő tanfolyamot* nyitunk. Jelentkezni lehet f. hó 28 tól (csütörtöktől) kezdve délelőtt 11—12 óráig minden nap bezárólag július 3-ig *Kisgyő utca 5. szám alatt*, ott egyéb felvilágosításai is szolgálnak. **Ugyanoda intézendők. Tóth László és Zavaros István tanítók.**

Bójtortján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; üvege 2 korona, Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárában.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszser a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert Károly király-téri gyógyszerárában.

Szeplő, májtolt, pöršenés, arc tisztáltság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Laktaine), és az párszori használat után az arcol bársonysimává és hófehérré teszi. Egy kis tévely 1.20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárában.

Színház.

Az Uránia mozgósínház hírei.
Az Uránia színház igazgatója közli:

Leszámolás az emberiséggel az Uránia június hó 27, 28 és 29-én folytatja Homunkulus sorozatát, melynek ezuttal az V. része kerül színre. Ez az V-ik rész is egy teljes egészet képez, és azoknak is nagy élvezetet nyújt

Olaf Föns fenomená is játéka, kik az előbbi sorozatokat nem látták. Ugy mint a többi, ez is nagy-szerű látványosság. Tekintve a nagy érdeklődést, jegyek már ma válthatók Ullmann dohánytözsde-jében, valamint az Uránia pénztáránál. Szombaton és vasárnap Paul Wegener legszebb filmje a „Gólem és a táncosné” kerül színre.

Alkalmos könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

- Dr. Prohászka püspök: „Elmélkedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kislaku kötetre osztott kiadása.
 - 1. Rorate coeli vászonkönyv 2— K.
 - 2. Gloria in Exelsis vászonkönyv 2— K.
 - 3. Jordán partjáról Tábor-hegyig 3— K.
 - 4. Táborhegytől Bethániáig 2.20 K.
 - 5. Bethániától a Golgotháig 2— K.
 - 6. A kereszta alatt 2— K.
 - 7. A feltámadott nyomában 2.40 K.
 - 8. A Szépszeretet Anyja 2— K.
 - 9. A pünkösdi lélek 1.60 K.
 - 10. A tulvilág tornácaiban 1.40 K.
- Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete köve 4.40 K.
" " füze 3— K.
" " jellel 3.20 K.
" " köve 4.50 K.

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemeljük.

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gízler tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

APRÓHIRDETÉSEK.

Bárminemű eladásnál, vételnél, lakáskeresésnél, kiadásnál a legalkalmasabb és legcélszerűbb mód, ha az apróhirdetéseket a legelőször megjelentetés eredménye tekintettel a Fejérmegyei Napló rendkívül nagy elterjedtségére, biztos. A Fejérmegyei Napló Székesfehérvárott az egész város, olvassa, mindenütt megtalálható. Sőt a vármegye minden községben nagy elterjedtségnek örvend. — Ezenkívül az ország minden részébe jár, sőt külföldre is. Az apróhirdetés díjszabása olcsó. 10 szóig 1 korona. Azonfelül minden szó 5 fillér. Vastagabb betűkkel kétszeres ár fizetendő. Az apróhirdetés levelezőlap, telefon útján is feladható. Vidékről legcélszerűbb postautalványon küldeni a szöveget és a hirdetési ár. Az apróhirdetéseknél szerződés köthető s akkor díj kedvezmény is jár.

Kifutófluk felvételnek, Knazovitzky divatruházában.

Eladó öreghegyi szőlőt és egy mángorlót keres megvételre. Ajánlatokat V. K. Vásár-tér 28.

Okleveles cimbalom-tanítónő, gyors előmenetellel tanít. Erdekoldni délelőtt Tobak-utca 9.

10 hektó új bor eladó. Wayer György, Nyergesdülő 650.

Utcai és piaci árusításra mag-gas jutalek mellett elárúsított ke-restetnek. Tízenny éven felüliek jelentkezhetnek a kiadóhivatalban.

Nemes krizantim palánta külö-féle színű fajtákból kapható: Szé-chenyi utca 26.

UJ LAP

párt-mentes felül álló keresztény szoci-ális irányú politikai napilap, amely az egész országban elterjedt; és mindennap képekkel jelenik meg 8 oldal tartalommal, amelyben minden hirt hoz röviden, világos szö-veppel és képekkel.

UJ LAP válamennyi előfizetőjének s olvasójának minden egyben teljesen új jelentést ad tanácsot, felvilágosítás és utbaigazítás és minden nap az üzletkötésben és a Fejérmegyei Napló árusítóinál 4 fillért kapható.

Uránia mozgófénykép-palota.

SZERDÁN : CSÜTÖRTÖNÖN : PÉNTEKEN:
(június 27, 28 és 29-én)

HOMUNCULUS V.

Leszámolás az emberiséggel.

Mérsékeltlen felemelt helyárak.

Hétköznapokon fél 7 és fél 9 órakor. Ünneppanapon 3, 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Erkélyen az ülőhelyek számozottak.

Jegyek előre válthatók Ullmannál és az Uránia pénztáránál.

Legjobb hadijótékonyaságot gyakorolja

A VILÁGHÁBORÚ ÁRVÁIT SEGITI MEG, HA LEVELEZÉSÉNÉL ZÁRÓBÉLYEGÜL — A MŰVÉSZI KIÁLLÍTÁS —

dr. Prohászka Ottokár hadiárvház LEVÉLZÁRÓ BÉLYEGEIT HASZNÁLJA. — KAPHATÓ:

Horváthné és Rónainé papirkereskedésében Kossuth-utca. Két és tíz filléres levélzáróbélyegek.

A MAGYAR KÖNYVPIACON

ORSZÁGOS FELTÜNET KÉLTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Agoston vallomásai. CSINOS, IZLÉSES KIÁLLÍTÁSBAN a két kötetes szép mű 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvke-reskedésében kapható. Kossuth-u.

Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.